

ABSTRAK

FAIZURI BIN ABD. LATIF : *"Tuan Guru Haji Omar Dan Sumbangannya Terhadap Pendidikan Di Daerah Besut, Terengganu."*

Disertasi, Bahagian Pengajian Usuluddin, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, 2001 / 2002. Dibawah bimbingan Al-Fadhil Dr. Ali bin Mohamad.

Disertasi ini membicarakan berkenaan dengan Tuan Guru Haji Omar Dan Sumbangannya Terhadap Pendidikan Islam Di Daerah Besut, Terengganu. Penulis berminat untuk mengetahui dan mengkaji tajuk ini dengan lebih terperinci lagi. Ini kerana daerah Besut merupakan satu daerah yang banyak melahirkan ulama-ulama yang berkaliber. Justeru itulah penulis merasa terpanggil untuk mengkaji salah seorang ulama yang terkenal di daerah Besut pada abad yang ke 20 ini.

Tuan Guru merupakan salah seorang daripada cerdik pandai agama. Mereka bukan hanya menjadi pemimpin di balaisah dan masjid sahaja. Malah peranan mereka adalah lebih luas dari itu, iaitu mendidik dan membentuk anak bangsa agar menjadi sebuah masyarakat yang berilmu dan berakhhlak mulia.

Justeru itulah penulis cuba meneliti setiap sumbangan yang telah dicurahkan oleh Tuan Guru Haji Omar yang merupakan salah seorang

ulama yang terkemuka di daerah Besut, dalam rangka mengaplikasikan konsep '*Pendidikan Islam*' dalam masyarakat.

Disertasi ini menekankan beberapa persoalan penting iaitu :

- i. Menelusuri sejarah kemunculan pendidikan Islam di daerah Besut. Dan apakah faktor yang mengangkat daerah ini menjadi salah sebuah daerah yang berjaya di dalam penyebaran ilmu pengetahuan Islam di Terengganu. Serta sejauh manakah peranan yang dimainkan oleh para ulama dalam mengekalkan kedudukan tersebut.
- ii. Tuan Guru merupakan pemimpin yang dianggap istimewa dan dipandang tinggi oleh masyarakat. Apakah keistimewaan yang ada kepada Tuan Guru Haji Omar, sehingga beliau begitu disanjung tinggi oleh masyarakat.
- iii. Pendidikan Agama merupakan suatu perkara yang amat ditekankan di dalam al-Quran dan al-Sunnah. Oleh itu apakah pandangan Islam terhadap pendidikan dan apakah langkah yang diambil oleh Islam dalam merangka pendidikan yang lebih sempurna.

iv. Apakah langkah-langkah yang telah dilaksanakan oleh Tuan Guru Haji Omar dalam pendidikan, sehingga beliau berjaya melahirkan ramai ulama' yang berwibawa.

Untuk memperolehi jawapan kepada persoalan-persoalan ini, penulis telah memilih perkembangan pendidikan Islam di daerah Besut untuk dijadikan sampel penelitian.

Hasil dari kajian serta penelitian yang dilakukan, penulis mendapati banyak perubahan telah berlaku kepada masyarakat Besut semenjak dari kehadiran para ulama ke sini. Rentetan dari itu, telah tertubuh banyak daripada pusat-pusat pengajian dan sekolah-sekolah. Masyarakat juga turut mendapat manfaat dari pendidikan yang ada. Di samping itu, pendidikan yang dicurahkan juga berjaya membendung gejala maksiat yang menular dalam masyarakat.

Penulis telah membahagikan perbincangan-perbincangan dalam Disertasi ini kepada lima bab, iaitu :

BAB PERTAMA : Bab pendahuluan di dalamnya membahaskan tentang sejarah awal daerah Besut dan juga sejarah kemunculan pendidikan Islam ke daerah ini. Selain itu, bab ini juga turut membahaskan tentang pengertian tajuk, tujuan penyelidikan, kepentingan kajian, permasalahan kajian, masalah kajian, kajian terdahulu, metodologi dan sistematika kajian. Malah ia merupakan asas kepada perbincangan seterusnya.

BAB KEDUA : Landasan teori; mengandungi takrifan tentang pendidikan, perkembangan pendidikan di Malaysia, pendidikan Islam sebelum dan selepas merdeka, sistem pengajian Islam di Malaysia, sumber pendidikan Islam, bidang-bidang pendidikan Islam dan pendidikan Islam di daerah Besut.

BAB KETIGA : Bab ini membincangkan tentang sejarah pendidikan Islam di Besut, peribadi Tuan Guru Haji Omar dari sudut perkahwinan, pendidikan, peribadi, kebolehan dan kejayaan yang dicapai di dalam pendidikan.

BAB KEEMPAT : Bab ini merupakan bab kemuncak kepada penyelidikan yang dilakukan oleh penulis. Di sini, dibincangkan dengan lebih terperinci berhubung dengan sumbangan tokoh terhadap pendidikan Islam di daerah Besut serta kejayaan beliau dalam melahirkan ulama-ulama yang berwibawa. Di samping itu, ~~turut~~ dinyatakan pandangan penulis berhubung tajuk kajian.

BAB KELIMA : Bab ini merupakan bab penutup kepada kesemua perbincangan. Di dalamnya mengandungi kesimpulan dan rumusan hasil daripada kajian yang telah dibuat bermula daripada bab pertama hingga bab keempat. Turut dimuatkan saranan-saranan kepada pelbagai pihak dari pihak kerajaan negeri hingga kepada rakyat biasa untuk dibuat pertimbangan yang sewajarnya.

Sekian, Wassalam.

ABSTRACT

This dissertation discusses- Tuan Guru Haji Omar- His Contribution Towards Islamic Education in the district of Besut, Terengganu.

This writer intends to research and gain knowledge of the subject in greater depth. This is because the Besut district reflects an area that has produced many Islamic scholars of repute. Hence, this writer is inclined further to focus on one of the most renowned spiritual leaders of Besut in the nineteenth century.

Tuan Guru as a religious intellectual was not limited to the confines of the local *balaisah* and mosque only. It was more than that; contribution encompassed guiding and moulding citizens towards a society that was knowledge based and of high moral behavior.

It is for this reason also that the writer has attempted to scrutinize every contribution that has been promulgated by Tuan Guru Haji Omar within the confines of applying the concept of *Islamic Education* in society.

This dissertation stresses several important question such as:

- i The appearance in history of Islamic education in Besut. And what are the factors that raises the status of the district as being successful in

- spreading religious in Terengganu, as well that was the extent of the role of religious leaders in ensuring the permanence of the status ?
- ii Tuan Guru reflected a leader esteemed as extraordinary within the community. What were the qualities emboldened in Tuan Guru that merit such respect from society ?
- iii Religious education has always been so emphasized in the Quran and the Sunnah. Therefore, what is the view of Islam towards education and what are the steps taken by Islam towards its perfection ?
- iv What are the methodology used by Tuan Guru in training for him to have produced so many outstanding religious teachers ?

In order to answer these questions raised, this writer has chosen the development of Islamic education in Besut as research sample.

The results of the research and scrutiny done, the writer has found that much change has been brought within the Besut community ever since the advent of religious leaders. Synonymous with that centres of education and school sprang up. The community having also benefited educationally from the latter, aside from that, the spiritual training levied forth was successful in stemming social vices infiltrating it.

The writer has divided this dissertation into five sections, thus:

Section 1 : This section deals with the early history of Besut and also the history of the emergence of Islamic education in the area. Apart from that, this section also discusses the meaning of the title, the purpose of research, its importance, the difficulties of the research, previous research, methodology and the systematic approaches to research. This is the preliminary grounding towards further detailed discussion.

Section 2 : Basic theory, consisting of understanding the meaning of education, the development of education in Malaysia, Islamic education before and after Independence, the Islamic system of education, Islamic educational fields and Islamic education in Besut.

Section 3 : This section deals with the history of Islamic education in Besut, the personal character of Tuan Guru Haji Omar from the perspective of his marriage, education, abilities and success in his education.

Section 4 : This section is the climax of the writer's research. Herein, the discussion details the contribution of the intellectual towards Islamic guidance in the district of Besut as well as his success in producing so many religious leaders of high standing. It also includes the writer's own opinion concerning the research title.

Section 5 : This section reflects the finale towards all topics discussed. Within it lies the conclusion and formulation resultant from the research done for sections one to four. Insertions also include suggestions to various sectors from the State Government to the ordinary public for due consideration.